ماراتن کیش جایگاه زن را متزلزل کرد

14 آذر 1404

راضیه سالاری: برگزاری دوی ماراتن بانوان در جزیره کیش و تصاویر منتشرشده از آن، بار دیگر پرسشی جدی را پیش روی افکار عمومی قرار می‌دهد: جایگاه هویت زن ایرانی در عرصه ورزش کجاست و چه‌کسانی حق دارند این هویت را تعریف کنند؟

سال‌هاست بانوان ورزشکار ایرانی در معتبرترین میدان‌های جهانی، با پایبندی کامل به حجاب و شئون اسلامی افتخار آفریده‌اند و پرچم ایران را بر بلندای سکوها برافراشته‌اند؛ از وزنه‌برداری و تکواندو تا تیراندازی و کاراته. این درخشش‌ها تصادفی نیست. ریشه در همان سخنان و تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی دارد که پیشرفت ورزشی بانوی اصیل ایرانی را در چارچوب هویت، کرامت و پوشش اسلامی تعریف می‌کنند؛ نه در الگوگیری از ظواهر غربی.

حجاب، در نگاه زن مسلمان ایرانی، ابزاری برای پنهان‌کردن توانایی نیست؛ بلکه بیانگر شخصیت، وقار و خودآگاهی اوست. تجربه چهار دهه اخیر نشان داده است که می‌توان با حفظ کامل شئون اسلامی، قله‌های علمی، فرهنگی، ورزشی و حتی سیاسی را فتح کرد؛ بدون آنکه ذره‌ای از اصالت و ارزش‌های زن ایرانی کاسته شود.

در چنین شرایطی، رخدادی مانند ماراتن کیش – با وضعیتی که در آن مشاهده شد – نه‌تنها با اصالت و هویت زن ایرانی تناسبی ندارد، بلکه می‌تواند چهره ورزش بانوان در ایران را مخدوش سازد. ورزش قرار است سکویی برای تقویت امید اجتماعی و نمایش توانمندی‌های بانوان مسلمان باشد، نه آنکه به عاملی برای سرافکندگی در میان ملت‌های مسلمان تبدیل شود.

اگر قرار باشد برخی رویدادهای ورزشی با بی‌توجهی نسبت به معیارهای قانونی و فرهنگی برگزار شوند، نتیجه‌ای جز تضعیف جایگاه زنان ورزشکار واقعی و بی‌احترامی به قانون ندارد. اینجا سخن از محدود کردن ورزش نیست؛ سخن از صیانت از هویت بانوی ایرانی است؛ هویتی که با خون دل حفظ شده و به آسانی نباید در معرض هنجارشکنی قرار گیرد.

از مسئولان ورزش کشور – به‌ویژه در حوزه ورزش بانوان – انتظار می‌رود نسبت به چنین اتفاقاتی واکنشی قاطع و فوری داشته باشند و اجازه ندهند حرکت‌های غیرمسئولانه، ارزش‌های پذیرفته‌شده جامعه را تحت‌الشعاع قرار دهد. ورزش می‌تواند و باید میدان پیشرفت باشد؛ اما پیشرفتی که ریشه در ایمان، اخلاق و هویت ایرانی–اسلامی داشته باشد.

افزون بر این، نباید فراموش کرد، بانوی ایرانی تا امروز هزینه‌های بسیاری برای اثبات هویت خود در عرصه بین‌المللی پرداخته است. هر بار که یک ورزشکار محجبه روی سکو می‌ایستد، در واقع از یک نظام فرهنگی سخن می‌گوید که توانسته میان پیشرفت و ارزش‌ها جمع کند. نادیده گرفتن این مسیر پرفرازونشیب، کم‌لطفی به تمام زنانی است که سال‌ها برای حفظ این هویت تلاش کرده‌اند. آنچه در برخی

برنامه‌های ورزشی رخ می‌دهد، می‌تواند این تصویر جهانی را مخدوش کند و زحمات سال‌ها تلاش صادقانه را زیر سوال ببرد.

از سوی دیگر، مسئله فقط پوشش نیست؛ موضوع، نگاه کلان به «زن ایرانی» است. وقتی رویدادی برگزار می‌شود که در آن به شأن فرهنگی و اجتماعی بانوان بی‌اعتنایی می‌شود، پیام خطرناکی به جامعه مخابره می‌کند؛ پیام این‌که هویت و ارزش‌ها قابل معامله‌اند. چنین نگاهی، نه‌تنها با قوانین کشور مغایرت دارد، بلکه با باور عمیق جامعه نسبت به کرامت زن مسلمان نیز ناسازگار است. جامعه‌ای که مادران و دخترانش را با غیرت فرهنگی پرورش داده، قطعاً از مسئولان انتظار مراقبت بیشتری دارد.

بی‌تردید، رسانه‌ها و دستگاه‌های نظارتی نیز در چنین شرایطی وظیفه‌ای مهم بر دوش دارند. بی‌تفاوتی نسبت به هنجارشکنی‌های آشکار در ورزش بانوان، به‌تدریج مرزهای فرهنگی را جابه‌جا می‌کند و زمینه را برای بازتولید الگوهای غلط فراهم می‌سازد.

مسئولیت رسانه متعهد، تنها بازتاب رویداد نیست؛ بلکه تحلیل، مطالبه‌گری و یادآوری خطوط اصلی هویت ایرانی–اسلامی است. سکوت در برابر چنین رخدادهایی، به‌مثابه تأیید ضمنی آن‌ها تلقی می‌شود.

از منظر جامعه‌شناختی نیز تجربه کشورهای مختلف نشان داده که هرگاه ورزش به میدان آزمون ارزش‌ها تبدیل شده و بدون چارچوب پیش رفته، پیامدهای فرهنگی سنگینی به همراه داشته است. ایران نمی‌تواند و نباید اجازه دهد چنین روندهایی، آرام و بی‌سروصدا، در لایه‌های ورزشی کشور ریشه بدواند. امروز، مسئله فقط یک مسابقه نیست؛ مسئله، جهت‌گیری کلی ورزش بانوان است که باید شفاف، اصیل و متکی بر فرهنگ ایرانی–اسلامی باشد.

در نهایت، انتظار عمومی از متولیان امر این است که با بازنگری فوری در روندهای برگزاری مسابقات بانوان، ساختاری روشن، منضبط و سازگار با ارزش‌های کشور تعریف کنند. تقویت امکانات ورزشی برای بانوان، ایجاد بسترهای حضور حرفه‌ای، توسعه مربیان متخصص و توجه به استانداردهای پوشش در کنار هم معنا پیدا می‌کنند. اگر می‌خواهیم بانوی ایرانی همچنان الگوی عزت و هویت در جهان اسلام باشد، باید در حفظ خطوط قرمز فرهنگی قاطع بود و در ترویج الگوهای صحیح، فعال و پیش‌قدم.

فعال رسانه‌ای و کارشناس فقه و حقوق